

збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції.
Кременчук. 20 – 21 квітня 2016 р. 130 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-340-1-26>

Собченко Є. І.,

*студентка кафедри слов'янської та романо-германської філології
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*

Науковий керівник: Величковська Ю. Ф.,

кандидат філологічних наук, старший викладач

кафедри слов'янської та романо-германської філології

Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського

СЕРГІЙ ЖАДАН – УКРАЇНСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК-ПОСТМОДЕРНІСТ

Сергій Жадан – український письменник, поет, інтелектуал та громадський діяч, який народився у Старобільську Луганської області. Він відомий своєю літературною діяльністю та активною участю у громадських рухах в Україні.

Сергій Жадан творить вірші, прозу й есе, які часто відображають сучасну Україну, політичні й соціокультурні проблеми. Він був активним учасником Революції Гідності (2013–2014) та підтримує українську культуру та мову. Його твори перекладені багатьма мовами світу та здобули популярність за межами України [3].

Сергій Жадан – талановитий письменник, який дебютував як поет у середині 1990-х та став відомим як прозаїк. Його творчість відзначається оригінальністю та глибоким розумінням сучасних проблем. Важливими аспектами його біографії є активна громадська діяльність, участь у рухах і вагомий внесок у популяризацію української літератури. Він виступає за українську культуру та мову, публічно висловлює свої погляди на політичні та соціальні питання [3].

Також Сергій Жадан відомий своєю активною співпрацею з іноземними видавництвами та літературними форумами, сприяючи популяризації сучасної української літератури на світовій арені.

У своїй творчості Сергій Жадан звертає увагу на проблеми сучасного суспільства, зокрема на політичні конфлікти, ідентичність, культурні взаємовідносини. Його твори є спробою зрозуміти й описати сучасний світ, його суперечності та виклики.

Дослідники звертають увагу на постать Сергія Жадана в контексті постмодернізму крізь висвітлення його поетики, іронії, альтернативної естетики та міфологізації минулого. Проте Жадан спростовує лейбл «письменник-постмодерніст», відкидаючи цей термін як стереотип. Адже являє собою досить специфічний випадок постмодерністського письменника. Він не відштовхується від класичних канонів або літературних течій, як це може бути властиво багатьом постмодерністам. У своїй творчості письменник спирається на класичні традиції української літератури та відчуває силу і зв'язок з українським народом [6].

Сергій Жадан реагує на суспільно-політичні трансформації та війну в Україні, використовуючи біблійні контексти для акцентуації актуальності та посилення епатажного стилю. У збірці «Життя Марії» Лілія Литвин аналізує трансформацію образу Богоматері, показуючи її вплив на взаємодію особистості та суспільства [3]. У збірці «Тамплієри» автор фокусується на українському поколінні, яке формується під час війни, і використовує біблійні образи для знаходження стійких цінностей у складному світі. У «Цитатнику» Жадан висловлює маніфест бездомництва 90-х, демістифікуючи кліше та іронізуючи над минулою культурою. У збірці «Пепсі» він прославляє саморобну героїку покоління, що шукає сенс та готове самопожертвувати. У «Пенсильванських читаннях» митець критикує радянський спосіб життя та передбачає важкий шлях до створення нового суспільства. Минуле залишає слід у сучасності, що важливо у формуванні національної ідентичності [6].

Сергій Жадан у своїй творчості досліджує різноманітні аспекти сучасного суспільства та людських почуттів. Його поезія відображає не лише особисті переживання та внутрішній світ, але й важливі соціокультурні процеси та проблеми, з якими стикається Україна та світ загалом.

У збірці «Пепсі» Жадан висловлює критику спроб повернутися до радянської ідеології, підкреслюючи, що не можна очікувати поліпшень, доки у головах людей існує ідея «великої держави». Він звертає увагу на необхідність розбудити свідомість та подолати інерцію, особливо у боротьбі з усіма її небезпеками.

Тема кохання у творчості Жадана також є важливим елементом, де він висловлює різні аспекти цього почуття: батьківську любов, розлуку, спогади та переживання. Через свої вірші він поглиблено досліджує емоції та почуття, пов'язані з коханням.

Загалом, творчість Сергія Жадана є комплексною та багатогранною, а його поезія віддзеркалює складність сучасного світу та поглиблює розуміння його різних аспектів.

Справжнє кохання, його сила та вплив на особистість, асоціації та переживання є важливою темою у творчості поета. Також важливо врахувати його особливий стиль, мову та поетичні засоби, які він використовує для вираження цих почуттів та думок. Це дозволяє читачам краще зрозуміти та відчувати всю глибину та складність образу кохання в його творах.

Поряд із темою кохання Сергій Жадан торкається теми впливу урбаністичного простору на людину. У романі «Месопотамія» автор демонструє місто як центральний топос, який є основною локацією для подій та розгортання долі героїв. Він створює образ міста як мультишарового та багатогранного, де кожен герой має свою особисту перспективу й сприйняття цього простору [5].

У творі місто сприймається як місце, яке має свої особливості та амбівалентність. З одного боку, це місце пов'язане зі спогадами, традиціями та давніми структурами, а з іншого – це місце змін, новаторства та сучасності. У цьому контексті Харків, що є обраною локацією, стає символом цього синтезу [5].

Також цікаво, що автор створює паралелі між Харковом та Месопотамією, де Месопотамія виступає як архаїчний образ, який символізує початок цивілізації. Ця паралель надає роботі глибшого філософського плану та дозволяє поетично переосмислити місто, надати йому міфологічне звучання.

Цей роман поєднує прозу та поезію, що дозволяє побачити місто з різних кутків, через різні стилі та мовні засоби. Це додає різноманіття та глибину розумінню міста як складного соціокультурного феномену.

Жадан звертає увагу на те, як місто впливає на особистість героїв, як воно формує їхнє сприйняття світу та самопізнання. Місто стає невід'ємною складовою їхнього життя та долі.

Для Жадана місто не лише фізичний простір, а й символ, який дозволяє розкрити багатогранність та амбівалентність людського буття.

Простір міста в цьому творі виявляється як множина різних просторових та психологічних реалій, які мають своє відведене місце та призначення. Автор оперує описами місць, асоціацій зі запахами та звуками, створюючи багатшаровий образ міста та його мешканців.

Видається важливим звернути увагу на те, що Сергій Жадан вдало використовує художні техніки для зображення міста та його асоціацій із запахами. Це надає творам глибину та внутрішню структуру, поглиблює розуміння персонажів та самого міста як живого організму зі своїми відчуттями та сприйняттями.

У романі «Месопотамія» Сергій Жадан вдало використовує мотив дороги як символічний елемент, який надає твору багатогранності та глибини. Дорога виступає як перехідний елемент, що зв'язує різні

часові та просторові рамки твору, а також символізує шлях життя та пошуку себе [1].

Мотив дороги поєднується з пошуком і трансформацією персонажів. Вони вирушають у дорогу, прагнучи знайти своє місце у світі, зрозуміти себе, відшукати свою ідентичність та мету. Дорога представляє для них шанс на новий початок, але в той же час вона є випробуванням, де кожна зустріч, кожне перешкодження впливає на їхню долю та світогляд [2].

У фрагменті «Ромео» молодий герой Ромео прибуває до міста з великими очікуваннями. Дорога для нього стає символом переходу у нове життя, але з часом він розуміє, що місто не готове прийняти його. Це відображається у внутрішньому конфлікті та роздумах героя про свою долю та шлях у майбутнє.

У фрагменті «Маріо» мотив дороги відображає пошук себе та можливості нового початку. Маріо віддає перевагу своєму місту та відмовляється від можливості поїхати, що підкреслює важливість батьківщини та своєї ідентичності для нього [1].

У фрагменті «Боб» герой вирушає у подорож до Америки, бажаючи знайти своє місце та реалізувати американську мрію. Америка є для нього символом нових можливостей, але дорога до неї стає випробуванням та реальністю, яка спонукає переосмислити його плани та цілі [1].

Важливість мотиву дороги полягає в тому, що він дозволяє показати внутрішній світ персонажів, їхні пошуки та зіткнення з реальністю. Дорога є символом життєвого шляху, зустрічей, випробувань та вирішення важливих життєвих питань. Цей мотив надає творам С. Жадана глибину, підкреслюючи тему пошуку сенсу та власної ідентичності.

Сергій Жадан є авторитетним українським письменником, активним громадським діячем та поетом, чия творчість відзначається різноманіттям жанрів та глибоким аналізом сучасних проблем. Він висловлює актуальні соціокультурні аспекти та сприяє популяризації української літератури у світі. У своїй творчості С. Жадан торкається тем кохання та пошуку сенсу життя, пов'язуючи їх з урбаністичним простором. Окрім того Сергій Жадан вдало розкриває місто як складний топос, пов'язаний з історією та почуттями героїв. Загалом, творчість Жадана є роздінкою постмодерної української літератури.

Список використаних джерел:

1. Жадан С. Месопотамія : збірка оповідань і віршів Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2014. 368 с.
2. Войтович В. Українська міфологія. К. : Либідь, 2002. 664

3. Романенко В. Сергій Жадан: Народу нас..ти на цю купку “інтелектуалів”. УНІАН. 10 вересня 2009. URL: <https://www.unian.ua/culture/264301-sergiyjudan-narodu-nasti-na-tsyu-kupku-intelektualiv.html> (дата звернення: 27.07.2023).

4. Терен Т. Сергій Жадан: Ніколи не ставився до літератури, як до альпінізму чи спорту. Українська правда. 5 грудня 2015. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2015/12/5/204395/> (дата звернення: 27.07.2023).

5. Анатомія міста: Київ. Урбаністичні студії / за ред. С. Шліпченко, А. Макаренко, В. Осьмак та ін. Київ : Смолоскип, 2012. 195 с.

6. Гундорова Т. Кітч і Література. Травестії. К. : Факт, 2008. 284 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-340-1-27>

Собченко М. І.,
вчитель початкових класів
Школи І–ІІІ ступенів № 122

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ЗАПОЗИЧЕНОЇ ЛЕКСИКИ

Мова неперервно змінюється, адаптуючись до суспільних, економічних та культурних змін. Словник постійно поповнюється новими словами через необхідність відображення нових явищ у суспільстві. Запозичення – один із таких способів збагачення мови.

Процес запозичення є невід’ємною частиною життя будь-якої мови, адже це реакція мови на зміни в навколишньому світі.

Щодо терміну «запозичення», досі серед вчених немає однозначної думки щодо його визначення.

Наприклад О. Б. Ткаченко визначає запозичення як «слова з інших мов, які усвідомлюються мовцем як чужорідні та зберігають ознаки свого походження» [4, с. 179].

О. В. Калінін визначає запозичення як слово належить до лексичного складу іншої мови та не входить до словникового запасу мови-реципієнта [2, с. 35].

Згідно «Енциклопедії української мови» під терміном «запозичене слово» розуміється «засвоєні мовою іншомовні слова, що не сприймаються мовцями як чужорідний елемент та подаються у загальних словниках, на відміну від іншомовних слів» [6, с. 209].

Наприклад Ю. С. Сорокін визначає запозичення ті слова, які достатньою мірою засвоєні мовою-реципієнтом [3].